

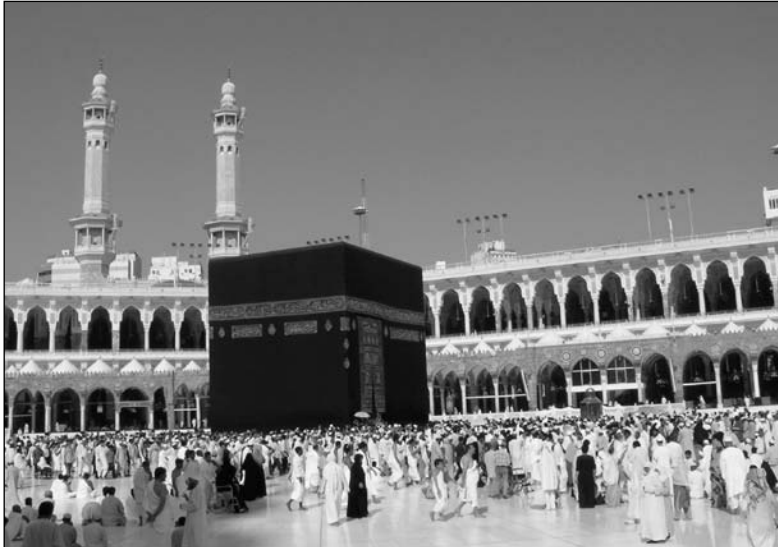
Həcc ziyarəti ibadət mahiyyətini itirib

Allahın bizə əmr etdiyi ibadətlər ədalətin, birlik və bərabərliyin, qarşılıqlı yardımlaşmanın rəmzi olmalıdır

İdris Abbasov

Davranışları ilə cəmiyyətdə sosial ədalətin pozulmasının başlıca komponentinə çevrilən bəzi "müminlər" in böyük xərclər hesabına "Həccə gedirəm" deməsi bütün parametrləri üzrə ironiya deyilmi? Artıq tam əmin ola bilərsiniz ki, bugünkü anlamı ilə həcc ziyarəti Qurani mahiyyəti qətiyyəən əks etdirmir. Axı Allahın bizə əmr etdiyi ibadətlər ədalətin, birlik və bərabərliyin, qarşılıqlı yardımlaşmanın rəmzidir. Mümin qardaşı ehtiyac içində can çəkərkən hətta onun da haqqını qamarlayıb həcc ziyarətinə getmək! Nə qədər anti-bəşəridir, İlahi!!

Düzdür, hər şeyi bilən Uca Allahdır! Amma bəndə kimi düşünürəm ki, mahiyyətinə tərs olan belə ziyarətin bədəli ya kranın aşması, ya dağın yerindən oynayıb oteldə uyanların həyatına son qoyması, ya insan kütləsinin bir-birini ayaqlaması, əzib-öldürməsi, ya da...nə bilim nə.. Nə isə. Son illərin təcrübəsi göstərir ki, belə səfərlərin xiridarları artıqca, sanki həmin xalqa Allahın qəzəbi də artır. Terror, dini zəmində təfriqə, islam dünyasının parçalanması, qarşılıqlı kin və nifrət, fırılacaq, kələk, alıb-aldatma, intriqa, laqeydlik və sair və ilaxır.. Artıq həcc ibadətini əda etmək üçün böyük xərclər hesabına uzaq Səudiyyəyə getməyə ehtiyac varmı? İnsan cəmiyyətində o qədər aktual problemlər meydana çıxıb ki, artıq məkan dəyişikliyi etməyin ibadət anlamı qalmayıb.

Bu gün əsil həcc imkansızlıqdan övladını ali təhsil müəssisələrində oxuda bilməyən insanlara yardım əlini uzatmaqdır. Əsil həcc biveclikdən, bədxərclikdən çəkinib laqeydliyə "yox" deməkdir. Əsil həcc başqalarının haqqını minnətsiz, təmənnəsiz sahibinə qaytarmaqdır. Əsil həcc həlalın üstünlük qazandığı cəmiyyət naminə çalışmaqdır. Dürüstlük, ədalət, humanizm, şəfqət, bir-birinə canıyananlıq... Bunlar yoxdursa, anladığımız "həcc" ziyarəti Uca Yaradanın iradəsini əks etdirməyib əleyhimizə işləyir və günahımızı artırmaqdan başqa bir şeyə xidmət etmir. İnanın ki, bu belədir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, İslami qaynaqlarda həccin Hz.Adəmə qədər uzanan bir keçmişi vardır. Bir qismi yəhudi əfsanə və müqəddəs yazılarına dayanan bəzi rəvayətlərə görə, Kəbəni öncə mələklər təvaf etmiş, daha sonra isə Hz.Adəm Allahın əmrinə Məkkəyə gedərək Ərafatda Hz.Həvvə ilə tapışıb ona Beytullahın ətrafındakı həcc ilə bağlı müqəddəs yerləri göstərən mələklərin rəhbərliyi ilə həcc edib.

Qurani-Kərimdə gücü yetənlərin həcc vəzifəsini yerinə yetirmələrinin Allahın insanları üzərində bir haqqı olduğu bildirilir. Və bu bərədə Ali-İmran surəsinin 97-ci ayəsində xəbər verilir. Hz.Peyğəmbər də həccin İslamın beş şərtindən biri olduğunu söyləyib.

İslam dininin praktik hökmlərini, müsəlmanların fərdi davranış və sosial münasibətlərini "ibadət", "müamələt" və "üqubat" olaraq üç başlıq altında nəzərdən keçirən fiqh kitablarında həcc namaz, oruc və zəkətdən sonra dördüncü yerdə xatırlanır və "Kitabu-l-Həcc" başlığı altında nəzərdən keçirilir.

Müqəddəs məkan qavramı və bu cür yerlərin ziyarəti tarix boyunca bütün inanclarda mövcud olmuşdur. Ziyarətdən məq-

səd maddi, mənəvi, əxlaqi və uxrəvi (axirət həyatına dair) faydalar əldə etməkdir. Qəbiləpərəst, milli və ümumbəşəri dinlərin hamısında müqəddəs sayılan məkanlar və bu məkanları ziyarət etmək ənənəsi var.

Dinlərdə müqəddəs qəbul edilən yerlərin, əslində, məkan olma baxımından başqa yerlərdən heç bir fərqi yoxdur. Amma burada üluhiyyətin təəcəllisi, inanclı bağlı bir hadisənin baş verməsi, yaxud həmin yerin dini bir şəxsiyyətlə əlaqəsi məkanı digər yerlərdən fərqli edərək müqəddəsleşdirir və bu "müqəddəsleşdirmə" əməliyyatının mərkəzində yenə də insan amili dayanır. Sözügedən məkanın əsrarəngizliyi və qorxuducu vəsfi də müqəddəslik ünsürüdür.

Demək olar ki, bütün dinlərin müqəddəs missiyası hər hansı insan cəmiyyətinin rifahı naminədir. O cümlədən ümumbəşəri xarakterli İslam dininin. Burada başlıca hədəf sülh, əmin-amanlıq, rahat yaşam tərzii, ədalətli cəmiyyət, sabitlik, birlik, yüksək mədəniyyət, ədəb, ərkan, əxlaq, düzlük, dürüstlük, qayğıkeşlik, şəfqət, mərhəmət, nəhayət, bütövlükdə insan fitrətinə xas ömür sürməkdir. Allah-Təalanın buyurduğu bütün vacib ibadətlər məhz sadələşmiş müsbət keyfiyyətlərin reallaşmasına xidmət edir. İslam doktrinası mükəmməldir, kamilidir. Uca Allahın "Kim bir zərrə qədər xeyir iş görərsə, onun əvəzini görəcəkdir və kim də bir zərrə qədər pis iş görərsə, onun cəzasını görəcəkdir" (əz-Zilzal, 99/7-8) buyurması İslamda söze yox, məhz əmələ nə qədər dəyər verildiyini bir daha ortaya qoyur. Hər kəsin etdiklərinin axırbaşı qarşılığını görəcəyini bildiren bu ayələr bütün insanların bölüşdüğü bir həqiqəti dilə gətirməsi baxımından hikmət dolu ifadələrdən sayılır. Hz. Peyğəmbər də Quranın ƏMƏL haqqında bu ayələrini əvəzsiz bir ifadə kimi səciyyələndirib. İnanıb yaxşı əməl sahibi olanlar həm dünya, həm də axirət səadətində qovuşacaqlar. Yeni əsil mümin Allah rızası üçün yaxşı, xeyirxah işlər görməlidir. 124 min peyğəmbərin etdiyi mücadilə də məhz insan cəmiyyətində xeyir əməllər naminə olub. Qurani-Kərimin Ali-İmran surəsinin 97-ci ayəsində Allah (c.c) buyurur: "Orada açıq-aşkar dəlillər, İbrahimin məqamı vardır. Oraya girən əmin-amanlıqda olar. Getməyə gücü yetənin o evi ziyarət etməsi Allahın insanları üzərində bir haqqıdır. Kim inkar edərsə bilməlidir, ki, Allah ələmlərə möhtac deyildir".

"Getməyə gücü çatan" dedikdə təkcə pul əldə edərək təyyarəyə oturmaq deyil, zəkətdən tutulmur. Axı bundan da əfzəl ibadət mahiyyətli zəruri əməllər vardır. Necə deyirlər, "əvvəl evin içi, sonra çölü".

Əminliklə deyə bilərəm ki, yaşadığın cəmiyyətin əmin-amanlığı, birliyi, bərabərliyi, rifahı üçün sidqi-qəlbədən çalışsan və ömründə həcc ziyarətinə getməsən belə, Allahın ən yüksək mükafatına layiq olacaqsan. Əksinə, bu xeyirxah işlərdən yayınıb həccə getməklə işini bitmiş hesab etsən, heç bir savab qazanmayacaqsan. Bu dünyada təkcə özü üçün yaşayanları Haqq-Təala nə vaxtdan mükafatlandırır ki?! Qapıbir qonşunun, yaxın və ya uzaq qohumunun yoxsul durumunun sənə dəxli yoxdurmu? Yadda saxlamaq lazımdır ki, 114 surəni və

6236 ayəni əhatə edən Qurani-Kərim bizi xeyirxah işlər görməyə, yaşadığımız cəmiyyətə faydalı olmağa, onun problemlərinə etinasız qalmamağa çağırır, nəinki həftə səkkiz-mən doqquz təyyarəyə oturmaq lənətə gəlmiş şeytani daşılmaq üçün getməyə.

Bəli, Uca Allah qulların yardımına möhtac olmadığı kimi, onların ibadətlərinə də möhtac deyildir. Əslində "Hər nə yolla olursun, bir babat mənim tapan kimi gəl, evimi ziyarət et!" deyilən bir hökm mövcud

deyil. Çünki Allahın buna qətiyyəən ehtiyacı yoxdur və təyin olunan ibadət növləri yüzlərlədir.

Bu gün Quran-Kərimin "Oraya (Kəbəyə) girən əmin-amanlıqda olar" (3/97) hökmü ziyarətə gedən insanların ayaqlar altında qalıb ölməsi, yəni kütlənin bir-birini əzib xurd-xəşil etməsi ilə nəticələnirsə, düşünməyə ciddi əsas var. Elə insanı da digər canlılardan fərqləndirən onun düşünmə və anlama qabiliyyətidir. Əqlə yüksək dəyər verilməsindəndir ki, Quranda "ağılı" sözü feil formasında nə az, nə çox, düz 49 yerdə işlənib. Burada ağılı tətbiq edərək düzgün düşünmənin əhəmiyyəti vurğulanır.

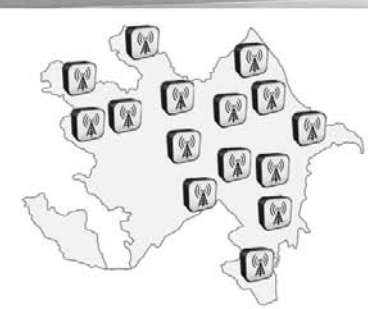
Bir də insana dünyada və axirətdə mükafat qazandırın bir termin vardır. Onu ƏMƏL adlandırırlar. Qurani-Kərimə görə, Allah yeri və göyləri, dünya nemətlərini, həyatı və ölümü insanları imtahan etmək üçün yaradıb və bu məqsədlə insanı yer üzünün xəlifəsi edib. Allahın şahid olmadığı heç bir əməl yoxdur və Uca Yaradan heç bir haqsızlığa yol vermədən hər kəsi öz əməlinə görə mühakimə edəcəkdir (36/54).

Qan-tər içində şeytana raqatqayla, yaxud sapandla daş atmağa tələsənlər yaxşı düşünsünlər. Axı şeytan insanın açıq-aşkar düşmənidir (İnnə-ş-şeytanə li-l-insani aduvvun mubin, 12/5).

Azərbaycanda ilk dəfə!

585 Daşınan şəhər telefon xidməti

Şəhər-kənd
arasındakı rəqəmsal uçurum
darmadağın edildi!

585-xx-xx telefon nömrələrinə sahib olun, özünüzü Bakıda hiss edin!

- Respublikanın bütün bölgələrində yaşayan hər bir vətəndaş üçün Bakı şəhər telefon nömrəsindən istifadə etmək imkanı
- Telefon nömrəsini Respublikanın istənilən bölgəsinə daşımaq imkanı
- Mobil şəbəkə və beynəlxalq danışıqlar istisna olmaqla, Respublikanın bütün istiqamətlərinə çıxış zəngləri HAVAYI

AZTELEKOM
İSTİHSALAT
BİRLİYİ

"Aztelekom" İB
www.aztelekom.org
www.facebook.com/Aztelekom IB
Az 1122, Bakı şəhəri, Tbilisi 187
(+994 12) 344 00 00

012-122
QAYNAR
XƏTT
zənglər pulsuzdur